

POSTANOWIENIE

Dnia 6 listopada 2014 r.

Sąd Okręgowy w Szczecinie Wydział II Cywilny Odwoławczy

w składzie następującym:

Przewodniczący: SSO Mariola Wojtkiewicz

Sędziowie: SO Zbigniew Ciechanowicz (spr.)

SO Wiesława Buczek-Markowska

po rozpoznaniu w dniu 6 listopada 2014 roku w Szczecinie na posiedzeniu niejawnym

sprawy z powództwa(...) (...) przy ul. (...) w S.

przeciwko E. Ż.

o zapłatę

na skutek zażalenia powódki na postanowienie Sądu Rejonowego Szczecin – Prawobrzeże i Zachód w Szczecinie z dnia 15 września 2014 r. w sprawie o sygn. akt I C 642/12

postanawia:

uchylić zaskarżone postanowienie.

UZASADNIENIE

Postanowieniem z dnia 15 września 2014 r. Sąd Rejonowy Szczecin - Prawobrzeże i Zachód w Szczecinie oddalił wniosek powódki o nadanie klauzuli wykonalności.

Sąd Rejonowy wskazał, iż uwzględnienie kolejnego wniosku o nadanie klauzuli wykonalności jest dopuszczalne tylko, jeśli wierzyciel wykorzystał już wydany mu uprzednio tytuł wykonawczy bądź go utracił. We wniosku z dnia 1 września 2014 r. nie wskazano zaś, aby zaistniały tego rodzaju szczególnie warunki do ponownego wydania tytułu wykonawczego.

Ponadto, Sąd I instancji zaprzeczył, aby sporządzony przez niego tytuł wykonalności (otrzymany przez pełnomocnika powoda 28 kwietnia 2014 r.) został sporządzony wbrew obowiązującym przepisom.

Sąd zwrócił uwagę, iż z dniem 10 kwietnia 2014 r. sądom umożliwiono sporządzanie klauzul wykonalności w formie odrębnych pieczęci. Równocześnie jednak brak jest podstaw do uznania, aby zastosowanie dotychczasowej formy nadania klauzuli wykonalności tj. w formie odrębnego postanowienie zamiast wersji uproszczonej (w formie pieczęci) było błędne, w sytuacji, gdy postanowienie to w swojej treści zawiera wszystkie niezbędne elementy unormowane w rozporządzeniu Ministra Sprawiedliwości z dnia 5 kwietnia 2012 r. w sprawie określenia brzmienia klauzuli wykonalności.

Na powyższe postanowienie powódka złożyła zażalenie, w którym zaskarżyła postanowienie w całości i wniosła o jego zmianę poprzez nadanie klauzuli wykonalności prawomocnemu wyrokowi wydanemu w niniejszym postępowaniu w oparciu o obowiązujące przepisy, ewentualnie o uchylenie postanowienia w całości i przekazanie do ponownego rozpoznania Sądowi I instancji oraz zasądzenie od pozwanej na rzecz powódki kosztów postępowania zażaleniowego według norm przepisanych.

Skarżąca zarzuciła postanowieniu naruszenie art. 794 k.p.c. oraz art. 783 § 3 k.p.c.

W uzasadnieniu skarżąca podniosła, iż w listopadzie 2013 r. złożyła wniosek o nadanie klauzuli wykonalności prawomocnemu wyrokowi wydanemu w niniejszej sprawie. Wskazała, że w dniu 10 kwietnia 2014 r. klauzula wykonalności została nadana poprzez wydanie oddzielnego postanowienia w tym przedmiocie i dołączenie go do odpisu wyroku. Po otrzymaniu takiego tytułu wykonawczego skarżąca złożyła go w sądzie wieczystoksięgowym z wnioskiem o zmianę hipoteki zabezpieczającej w ostateczną hipotekę przymusową ewentualnie wpisanie nowej hipoteki przymusowej na podstawie wyroku. Według skarżącej otrzymałam jednak postanowienie oddalające jej wniosek w związku z tym, że akurat w dniu 10 kwietnia 2014 r. w życie weszła zmiana przepisu art. 783 § 3 k.p.c., zgodnie z którą postanowienie o nadaniu klauzuli jest wydawane bez spisywania odrębnej sentencji, przez umieszczenie na tytule egzekucyjnym klauzuli wykonalności i opatrzenie jej podpisem sędziego albo referendarza sądowego, który wydaje postanowienie, zaś na oryginale orzeczenia umieszcza się wzmiankę o nadaniu klauzuli. Skarżąca zwróciła uwagę, iż sąd wieczystoksięgowy stwierdził, że złożony przez nią odpis wyroku nie zawierał klauzuli wydanej zgodnie z przepisami w nowym brzmieniu, mimo że obowiązywały one już w chwili wydania orzeczenia w tym przedmiocie, a zatem nie stanowi tytułu wykonawczego.

Zdaniem skarżącej skoro z postanowienia wynikało, że nie otrzymała z Sądu tytułu wykonawczego, wystąpiła o niego ponownie na zasadzie wniosku o przyśpieszenie rozpoznania złożonego wcześniej wniosku o nadanie klauzuli wykonalności. Skarżąca dodała, iż załączyła ww. postanowienie, żeby Sąd wiedział, że zdaniem innego Sądu nadesłany jej odpis nie jest tytułem wykonawczym, a co za tym idzie jego nadesłanie nie stanowiło pozytywnego rozpoznania jej wniosku.

Skarżąca nie zgodziła się ze stanowiskiem Sądu I instancji nie można potraktować jej wniosku jako dopuszczalnego kolejnego wniosku o nadanie klauzuli, gdyż nie wykazała, aby otrzymany tytuł wykorzystwała albo utraciła. W ocenie skarżącej z załączonego do wniosku postanowienia sądu wieczystoksięgowego wynikają obie te okoliczności. Skarżąca dodała, iż tytuł pozostał w aktach, ponieważ wniosek o wpis został rozpoznany i nie może ona z niego uczynić żadnego użytku. Nadmieniła, iż z postanowienia wynika też pośrednio, że jeśli otrzyma klauzulę według nowych przepisów, to uzyska wpis hipoteki. Skarżąca zaznaczyła, iż ponieważ nie posiada tytułu wykonawczego, nie może wystąpić o wpis hipoteki a także nie może prowadzić egzekucji.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Zażalenie powódki nie mogło doprowadzić do zakładanego przez nią skutku, chociaż prowadzić musiało do uchylecia zaskarżonego postanowienia.

Faktem pozostaje, iż z dniem 10 kwietnia 2014 r. weszła w życie ustawa z dnia 7 lutego 2014 r. o zmianie ustawy - kodeks postępowania cywilnego (...) która m.in. dokonała zmiany w art. 783 k.p.c. dodając § 3, zgodnie z którego treścią postanowienie o nadaniu klauzuli wykonalności tytułom egzekucyjnym, o których mowa w art. 777 § 1 pkt 1 i 1¹, jest wydawane bez spisywania odrębnej sentencji, przez umieszczenie na tytule egzekucyjnym klauzuli wykonalności i opatrzenie jej podpisem sędziego albo referendarza sądowego, który wydaje postanowienie.

Faktem jest i to, iż postanowieniem z dnia 10 kwietnia 2014 r. Sąd Rejonowy nadał powstałemu w sprawie tytułowi egzekucyjnemu klauzulę wykonalności poprzez spisane odrębnej sentencji, w której treści opisał zakres uprawnienia wierzyciela (pkt I i III wyroku) i zawarł pełny tekst § 1 obowiązującego w tym dniu Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia(...) sprawie określenia brzmienia klauzuli wykonalności (...)co ze względu na brzmienie art. 2 ustawy z dnia 7 lutego 2014 r. o zmianie ustawy - kodeks postępowania cywilnego (...)) było prawidłowe.

Wbrew zatem pogładowi powódki otrzymała ona w dniu 28 kwietnia 2014 r. tytuł wykonawczy. Okoliczność związana jedynie z tym, że tekst klauzuli wykonalności był poprzedzony sentencją postanowienia o jej nadaniu, nie może mieć jakiegokolwiek znaczenia prawnego, a zwłaszcza takiego, które by sprowadzało się do stwierdzenia, iż prawomocny

wyrok Sądu Rejonowego Szczecin - Prawobrzeże i Zachód w Szczecinie z dnia 4 października 2012 r. wydany w sprawie o sygn. akt I C 642/12 nie został zaopatrzony w klauzulę wykonalności.

Analizując kwestię czym jest klauzula wykonalności warto zauważyć, iż ustawodawca konsekwentnie we wszystkich przepisach k.p.c. definiując czynność sądu udzielającego zezwolenia na przymusowe wykonanie tytułu egzekucyjnego używa określenia „klauzula wykonalności”. Z treści art. 776 k.p.c. wynika wprost, iż tytułem wykonawczym jest tytuł egzekucyjny zaopatrzony w „klauzulę wykonalności”. Przepis art. 783 k.p.c. i cytowanego wyżej rozporządzenia określa istotne elementy „klauzuli wykonalności”. Określenie to używane jest również w przypadku tzw. konstytutywnych klauzul wykonalności nadawanych przeciwko np. małżonkowi (art. 787), następcy prawnemu (art. 788), nabywcy przedsiębiorstwa (art. 789). Wskazuje to na to, iż klauzulą wykonalności będzie zarówno to co doktryna prawnicza określa jako klauzula konstytutywna jak i klauzula deklaratywna. Z treści dwóch przepisów k.p.c., z art. 795 § 1 i 398⁽²²⁾ § 2, określających środki prawne służące do zwalczania klauzul wykonalności wynika, iż ustawodawca zalicza klauzulę do postanowień. Odmienna interpretacja tych przepisów prowadziła by do nierozsądnego wniosku, iż zażalenie dotyczyło by tylko „postanowień o nadaniu klauzuli wykonalności”, a nie „klauzul wykonalności”. Oznaczało by to bowiem stworzenie środka zaskarżenia od nieistniejącej instytucji prawnej. Ponadto porządkowi prawnemu wynikającemu z k.p.c. nie jest znana instytucja zaświadczenia o wykonalności, stąd próba rozróżnienia pod nazwą „klauzula wykonalności” dwóch odrębnych instytucji prawnych jest nieuprawniona. Za takim ujęciem instytucji klauzuli wykonalności opowiedział się M. M. w monografii „Postępowanie o nadanie klauzuli wykonalności krajowemu tyt. Egzekucyjnemu”,(...) i nast., gdzie zawarł opis poglądów na tą kwestię wyrażanych do tej pory przez naukę i praktykę sądową. Warto w tym miejscu powołać się na podobny pogląd K. K. w pracy „Koszty postępowania cywilnego” G. (...)i następane.

Postanowieniem z dnia 10 kwietnia 2014 r. nadano zatem opisanemu tam tytułowi egzekucyjnemu klauzulę wykonalności.

Tym niemniej, zaskarżone postanowienie należało uchylić, gdyż z treści wniosku powódki z dnia 1 września 2014 r., inicjującego postępowanie w którym wydano zaskarżone orzeczenie, wynika intencja powódki przyśpieszenia rozpoznania jej wniosku z dnia 25 listopada 2013 r. (k. 260) o nadanie prawomocnemu wyrokowi Sądu I instancji klauzuli wykonalności. Zdaniem powódki wydane w dniu 10 kwietnia 2014 r. orzeczenie „nie stanowiło ... tytułu wykonawczego”. W sposób nieuprawniony zatem Sąd Rejonowy pismu z dnia 1 września 2014 r. nadał charakter wniosku o nadanie klauzuli wykonalności, gdyż wniosek taki faktycznie został rozpoznany, czego wyrazem było postanowienie z dnia 10 kwietnia 2014 r. Powód w niniejszej sprawie był reprezentowany przez radcę prawnego, zatem żądanie zawarte w piśmie z dnia 1 września 2014 r. należało rozumieć dosłownie - jako wniosek o przyśpieszenie rozpoznania wniosku o nadanie klauzuli wykonalności.

Mając powyższe rozważania na uwadze, Sąd Okręgowy na podstawie art. 386 § 1 k.p.c., w zw. z art. 397 § 2 k.p.c., uchylił zaskarżone postanowienie i umorzył postępowanie zażaleniowe uznając jego zbędność, co znalazło oparcie w treści art. 355 § 1 k.p.c. w zw. z art. 391 § 1 k.p.c.

(...)

1. (...)

2. (...)

3. (...)

(...)